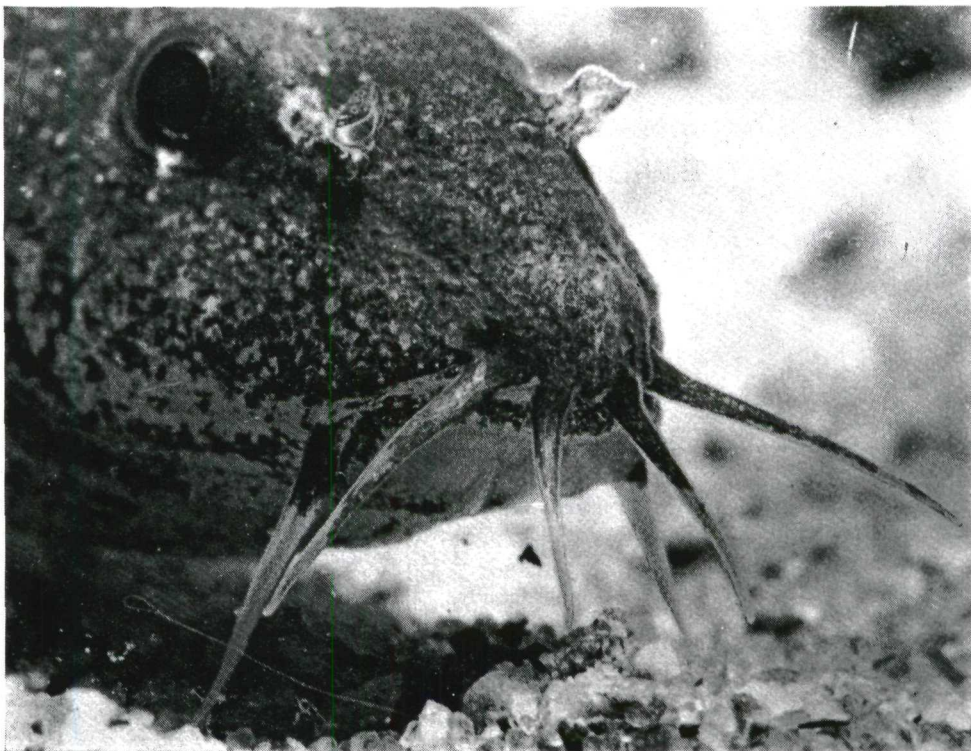
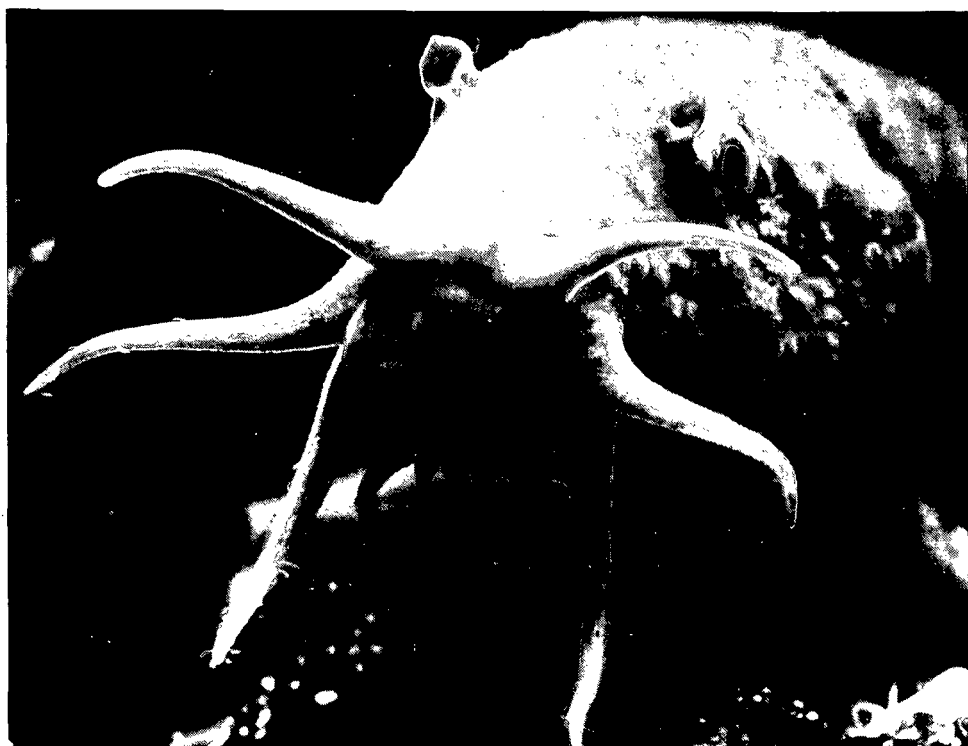

Modderkruipers

Onze inheemse modderkruipersoorten zijn bepaald geen vissen die we zo maar voor het opscheppen hebben. De enige, die we soms in een flink aantal bijeen zien, is het biermpje, *Nemacheilus barbatulus*, maar jammer genoeg komt die uitsluitend voor in een beperkt aantal beken in het oosten van ons land. De andere twee zijn wat de keuze van hun milieu betreft wat minder kieskeurig, zodat ze in grote delen van ons land aange troffen kunnen worden. Daar staat echter tegenover dat ze altijd in kleine aantallen voorkomen. Daardoor kon het gebeuren dat we in een lange reeks van jaren, waarin we met een schepnet intensief de wateren rondom Amsterdam afstroopten, slechts drie keer een kleine modderkruiper, *Cobitis taenia*, te zien kregen. Merkwaardig genoeg vingen we hem alle drie de keren op vrijwel dezelfde plaats in de tuinstad Slotermeer. De dieren zaten daar op of in de bodem in de buurt van een duiker, waar het water altijd iets meer stroomde dan op andere plaatsen in de aansluitende sloten. De grote modderkruiper, *Misgurnus fossilis*, hebben we in het westen nooit te pakken kunnen krijgen. De eerste die we ooit ontmoetten was afkomstig uit de omgeving van Arnhem. Bij die eerste is

Portret van het biermpje. Zijn baarden zijn veel langer dan die van de kleine modderkruiper.

Grote modderkruiper. De enorme ster van voeldraden geeft hem bepaald een indrukwekkend uiterlijk.

het echter niet gebleven; op een gegeven moment werd hij in hoog tempo door een reeks andere gevolgd. Het merkwaardige was dat deze dieren allemaal afkomstig waren uit het stroomgebied van de Maas en vooral uit Limburg. We werden op deze vangstplaatsen opmerkzaam gemaakt doordat tijdens een grote landelijke hengelvijdschier regelmatig grote modderkruipers aangemeld werden in de categorie 'bijzondere vissen'. Hoewel ook van andere plaatsen uit ons land allerlei bijzondere vissen aangemeld werden, is de Limburgse Maas toch favoriet gebleven waar het grote modderkruipers betreft. Nu kan naar alle waarschijnlijkheid dit contrast tussen de Maas en alle andere wateren van ons land gedeeltelijk verklaard worden doordat de hengelaars in het zuiden vaak wat andere technieken gebruiken dan de hengelaars van boven de grote rivieren. Aan de andere kant echter moeten we toch wel verwachten, dat de Maas een relatief rijke vindplaats van grote modderkruipers is. We worden in deze mening gesterkt doordat bij dezelfde hengelvijdschier bleek dat, ook wat andere vissoorten betreft, de Maas een relatief rijk water is. Het meest opvallende voorbeeld daarvan is het feit dat met een grote regelmaat sneep, *Chondrostoma nasus*, gevangen werd, een vis waarvan zelfs insiders dachten dat hij sedert lang uit onze rivieren verdwenen was.

Het is wellicht goed dat we ons naar aanleiding van deze vangsten even realiseren, dat we, waar het de Maas betreft, op natuurgebied nog iets te 'verliezen' hebben en het zou prettig zijn wanneer we dat 'verliezen' zouden kunnen vervangen door 'behouden'.

We zijn de laatste jaren zo voortdurend geconfronteerd met de mateloze vervuiling en verzilting van de Rijn, dat we haast automatisch verwachten dat het met onze andere grote rivier, de Maas, niet veel beter zal zijn. Ook al kunnen we duidelijk waarnemen dat het Maaswater er in de laatste tientallen jaren niet schoner op is geworden, toch bestaat er wat dat betreft nog steeds een duidelijk verschil tussen Rijn en Maas. Hopelijk zal dat in de toekomst zodanig behouden blijven dat de Maas steeds een voorbeeld kan blijven van een 'schone' - zij het relatief 'schone' - rivier. Hopelijk kan dan nog eens de Rijn naar een dergelijk niveau van 'schoonheid' teruggebracht worden.

Merel op koekoeksklok

In de week vóór Pasen is bij mij binnenshuis een merel begonnen met het bouwen van een nest. Hij (zij) is er wekenlang mee bezig geweest, en eindelijk, deze week heeft het vrouwtje er 4 eieren in gelegd.

Het nest zit op een oud koekoeksklokje, in een kamer die weinig gebruikt wordt. Ik hoop nu maar, dat de spijker het uithoudt, wanneer daar 4 jongen grootgebracht worden!

A. van Baal-ten Brinke

Lepelaars in beweging

Linnaeus, eens verbonden aan de Latijnse school in Harderwijk, sprak van *Platalea leucorodia*. Een bekende volksnaam, die eveneens zeer duidelijk een hoofdkenmerk aanduidt is 'Lepelbek'. Het waren deze vogels, die mij onlangs, zij het gelukkig voor korte tijd, tot een complete 'Hans kijk in de lucht' maakten. Vluchten van twee, drie, vier, hoogstens tien lepelaars behoorden tot mijn waarnemingen, waarover ik mij in stilte verheugde.

Wie schetst mijn verbazing, toen ik op woensdag 26 november 1969, hoog boven Baarn, een vlucht van ruim zestig exemplaren waarnam. Het was ter plaatse redelijk helder en droog, zonder duidelijke zonneshijn, terwijl de klok 9.30 uur in de ochtend aangaf.

Statisch in V-formatie bewogen zij zich in zuidoostelijke richting. Ongeveer 20 in de rechterpoot en plus minus 40 in de linkerpoot van de

V, keurig netjes in linie achter elkaar.

Waar kwamen deze stand- en trekvogels van de oude wereld vandaan? Wat was hun reisdoel? Stegen zij mogelijk massaal op uit het Naardermeer of daaromtrent? Dan spijt het mij bijzonder, dat ik dat niet van dichtbij mocht meemaken. Of waren zij reeds langer onderweg en koersten ze naar de deltagebieden rond de Middellandse Zee of zelfs naar Azië?

Hoe het ook zij, het was een boeiend schouwspel maar een tikkeltje tegen de bestaande orde. Ik heb nl. uit de boekjes vernomen, dat noordelijke lepelaars in augustus of september dienen te trekken en stellig niet eind november. Bovendien moeten zij in linie achter elkaar vliegen en niet in V-formatie.

Zelfs de lepelaars schijnen het niet meer met ons eens te zijn.

Watergang

P. van Rooijen

Agressieve Vlaamse gaai

Tijdens een excursie op 1 november 1969 bij het Huys te Warmont kregen we bezoek van een zeer agressieve Vlaamse gaai, een nog jong diertje. Hij viel zodanig aan dat ik zijn pootjes in mijn nek voelde en direkt daarop kreeg ik een klap met de vleugel. Toen ik mijn muts wilde vastgrijpen, pikte hij in mijn vinger. Een andere deelnemster werd zodanig in de slaap gepikt, dat daar een druppeltje bloed uit kwam.

Het lukte ons zelfs niet met een stok om hem weg te jagen, hij bleef ons achtervolgen.

Later kwamen we een dame tegen die gewend was het dier lekkere hapjes te bezorgen. Gewoon vogelvoer lustte hij niet, wel allerlei zoetigheid. Dit keer kwam hij echter niet naar de goede geefster toe, wat hij anders blijkbaar wel deed. Hij ging in de verte op een tak zitten en bleef ons steeds vervolgen, daarbij van boom naar boom vliegend.

Zou hij niemand anders dan zijn weldoenster in het park dulden, of zou hij met andere mensen nare ervaringen hebben opgedaan?

Gaarne zou ik weten of dit wel eens meer voor komt of hoe ik dit gedrag moet verklaren.

Rijswijk (Z-H), Mr. D. Fockstraat 29

Mej. S. A. van Baaren